

12 VÁLOGATOTT TÉMA A SZINODALITÁSRÓL

A számozott bekezdések a
A PÜSPÖKI SZINÓDUS XVI. RENDES KÖZGYŰLÉSE
Egy szinodális egyházért: közösség, részvétel, küldetés
ZÁRÓDOKUMENTUM-ából valók.

A *Timothy Radcliffe* névvel ellátott bekezdések a szerző
KÖZÖS FIGYELEM AZ EGYHÁZBAN
TÁMPONTOK A SZINODALITÁS GYAKORLÁSÁHOZ
című könyvéből valók.

Az összeállítást Görföl Tibor teológus,
a Vigília főszerkesztője készítette
az Egyházi Fejlesztők megbízásából.

---

1. A SOKFÉLESÉG AZ EGYHÁZI KÖZÖSSÉGEKBEN

A keresztény beavatás minden egyes személyt sokféle hivatással és egyházi szolgálattal hoz kapcsolatba. Ezek az Egyház irgalmas arcát testesítik meg, aki, mint az anyák, úgy tanítja járnai gyermekeit, hogy mellettük lépdel (24).

Ezért az Egyház, Krisztus Teste, az Eucharisziából tanulja meg, hogyan lehet összekapcsolni az egységet és a sokféleséget: az Egyház egységét és az eucharisztikus közösségek sokaságát; a szentségi misztérium egységét és a liturgikus hagyományok sokféleségét; az ünneplés egységét és a hivatások, karizmák és szolgálatok sokféleségét. Az Eucharisztia mindenképp azt mutatja meg, hogy a Lélek által teremtett harmónia nem egyformaság, és hogy a sok különféle egyházi ajándék mindenki közös javát szolgálja (26).

Az üdvösség üzenetét sokféleképpen lehet kifejezni. Így elkerülhetjük, hogy az üzenetet az Egyház életének, valamint teológiai, liturgikus, lelkipásztori és fegyelmi formáinak egyetlen értelmezésére redukáljuk (39).

Mély tudásra azáltal jutunk, hogy megnyitjuk lényünket arra, ami más. Hagyjuk, hogy megérintsen és megváltoztasson bennünket az egymással való találkozás. A legteljesebb igazság, amelybe a Szentlélek vezet bennünket, nem szenttelen, távolról megfigyelésen alapuló tudás. Több mint tételes tudás; elválaszthatatlan az átalakító szeretettől. A domonkos útnak az a lényege, hogy a megismerésen keresztül jutunk el a szeretethez. A ferences útnak az, hogy a szeretet által jutunk el a megismeréshez. Mindkettőnek igaza van – ez a katolikus „és” (*Timothy Radcliffe*).

- Milyen formát ölthet közösségeinkben a kerülendő egyformaság?
- Hol húzódnak a sokféleség határai?
- Miben gazdagíthat a sokféleség, és miben lehet szegényebbé az egyformaság?

2. A SZEGÉNYEKHEZ FŰZŐDŐ VISZONY

A mindenkire, különösen a szegényekre való odafigyelés igénye szöges ellentétben áll azzal a világgal, amelyben a koncentrált hatalom hajlamos figyelmen kívül hagyni a szegényeket, a marginalizáltakat, a kisebbségeket és a Földet, közös otthonunkat (48).

„Isten szívében kiváltságos helye van a szegényeknek” (Evangelii gaudium 197), a peremre szorultaknak és a kirekesztetteknek. Ezért ők helyezkednek el az Egyház szívében. Az egész keresztény közösség arra van hivatva, hogy a szegényekben felismerje Krisztus arcát és testét, aki, bár gazdag volt, értünk szegénnyé lett, hogy mi az ő szegénysége által gazdaggá váljunk (vö. 2Kor 8,9). Az a döntés, hogy elsőséget biztosítunk a szegényeknek, egyértelműen része a Krisztusba vetett hitnek. A szegények közvetlenül ismerik Krisztus szenvedését (vö. Evangelii gaudium 198), s ezért az ajándékba kapott üdvösség hírnökei és az evangélium örömeinek tanúi. Az Egyház arra van hivatva, hogy szegény legyen a szegényekkel együtt, akik gyakran a hívek többségét alkotják, meghallgassa őket, és együttes erővel megtanulja, hogyan ismerheti fel a karizmákat, amelyeket a Lélektől kapnak. Az Egyháznak azt is meg kell értenie, hogy az evangelizáció munkásait lássa bennük (19).

A Getszemáni-kertben Jézus átadja az irányítást az élete felett, és az Atyára bízta azt. „Ne úgy legyen, ahogy én akarom!” Amikor fiatal szerzetes voltam, egy francia domonkos, aki munkáspap volt, a közösségünkönél szállt meg. Indiába készült, hogy a szegények legszegényebbjét szolgálja, és Oxfordba jött, hogy bengáliul tanuljon. Megkérdeztem tőle, hogy mit szándékozik tenni: „Mi a terve?” Azt válaszolta: „Honnan tudhatnám, amíg a szegények el nem mondják nekem?” (*Timothy Radcliffe*).

- Milyen pontokon kerülhetnek kapcsolatba szegényekkel egyházi közösségeink?
- Hol törekszünk a szegények elkerülésére?
- Létezik-e hamis romantika és képmutató leereszkedés a szegényekkel kapcsolatban?

3. A MISSZIÓ LEHETŐSÉGEI

Isten népének identitása az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében kiszolgáltatott keresztségből fakad. Ez az identitás az életszentségre szóló hivatásban és a minden népet az üdvösség ajándékának elfogadására hívó misszióra irányuló küldetésben ölt valós formát (15).

A bérmálás megújítja bennünk azt a csodát, hogy a misszió tüze felrázza az egyházat, amely bátran kimegy a világ utcáira, s minden nép és kultúra számára érthetően tud beszélni. Minden hívő arra van hivatva, hogy hozzájáruljon ehhez a lendülethez, elfogadva azokat a karizmákat, amelyeket a Lélek bőségesen kioszt mindenkinek, és elkötelezze magát, hogy ezeket alázattal és kreatív találékonysággal testvérei szolgálatába állítsa (25).

A szinodalitás nem öncélú. Inkább azt a küldetést szolgálja, amelyet Krisztus a Lélekben az Egyházra bízott. Az egyháznak első és magától értetődő feladata hirdetni az evangéliumot minden embernek" (32).

Minden megkeresztelt ember saját beállítottságának és képességeinek megfelelően reagál azokra a missziós feladatokra, amelyek saját életének és munkájának keretei között jelentkeznek. Ez is azt bizonyítja, hogy a Lélek szabadon osztja ki Isten ajándékait. E dinamikának köszönhetően Isten népe az elköteleződés új formáit és küldetése teljesítésének új útjait fedezi fel, ha figyel arra a valóságra, amelyben él (58).

A fiatalok fogják hordozni a jövőbe vetett reményünket, és a fiatalok fogják végezni a missziót a digitális földrészen. [...] Ez az új Galilea, ahol az emberek keresni fogják Istent abban a cseppfolyós, sokrétű, pár huzamos világban, ahol ma oly sok időt töltünk. (*Timothy Radcliffe*).

- **Milyen területeken adódik lehetőség a közvetlen misszióra, és hol kerülendő az a misszió, amely erőszakosnak tűnhet?**
- **Vannak-e sajátosan a missziót szolgáló karizmák?**
- **Létezhetnek-e észrevehetetlen, csöndes, rejtett útjai a missziónak?**

4. A KÖZÉPPONTBA KERÜLÉS KÍSÉRTÉSE

A plébániák jellemzően olyan közösségek, amelyek tagjai nem önmaguk választják ki társaikat. Különböző generációhoz tartozó, más-más foglalkozást űző, eltérő földrajzi helyről származó, más társadalmi osztályhoz tartozó és eltérő élethelyzetű emberek gyűlnek össze. Az új missziós igényekre adott válasz megköveteli, hogy megnyíljunk a lelkipásztori tevékenység új formái felé, amelyek figyelembe veszik az emberek mobilitását és a teret, melyben életük kibontakozik. (117).

Az Egyház nem azért gondolkodik el szinodális berendezkedéséről, hogy önmagát helyezze igehirdetése középpontjába, hanem azért, hogy lényegileg hozzátartozó hiányosságai ellenére a lehető legjobban végezhesse az Ország eljövetele érdekében végzett szolgálatát (I 2b).

Ha Jézust helyezzük életünk középpontjába, bizonyos mértékben ki kell üresítenünk magunkat. Ennek értelmében csak úgy tudunk figyelni másokra, ha nem önmagunkat helyezzük a középpontba, és teret adunk a másoknak. Ezt a Lélekben folytatott beszélgetéseink dinamikájában is megtapasztaltuk. Emberpróbáló aszketikus fegyelmet igényel, amely mindenkitől azt várja el, hogy felismerje határait és azt, hogy csak korlátozott nézőponttal rendelkezik (II 16c).

„A legértékesebb ajándékokat nem úgy szerezzük meg, hogy keresni kezdjük őket, hanem úgy, hogy várunk rájuk [...] A keresésnek ez a módja elsősorban figyelmes. A lélek kiüresíti magát minden saját tartalmától, hogy a szemlélt embert úgy, ahogy van, teljes igazságában befogadja” (Timothy Radcliffe).

- **Miért igényel aszketikus erőfeszítést, hogy ne magunkat helyezzük a középpontba?**
- **Milyen téves formái lehetnek annak, hogy az egyház önmaga körül forog?**
- **Az egyházi élet nehézségei vagy az Istenbe vetett hit nehézségei az elsődlegesek korunkban?**

5. A SZINODÁLIS LELKISÉG ALAPVONÁSAI

A szinodalitás elsősorban sajátos lelkeségi hozzáállást jelent. Áthatja a megkereszteltek mindennapi életét és az Egyház küldetésének valamennyi vetületét. A szinodális lelkeség a Szentlélek cselekvéséből fakad, és megköveteli Isten Igéjének meghallgatását, a szemlélődést, a csendet és a szív megtérését. A szinodális lelkeség aszkézist, alázatot, türelmet és megbocsátás készségét és mások megbocsátásának elfogadását is igényli (43).

Senki sem haladhat egyedül hitelesen a lelkeség útján; szükségünk van kíséretre és támogatásra, beleértve a képzést és a lelki vezetést, mind egyénként, mind közösségként (43).

A keresztény közösség megújulása csak a kegyelem elsőbbségének elismerésével lehetséges. Ha hiányzik a lelki mélység mind személyes, mind közösségi szinten, akkor a szinodalitás szervezeti hatékonyságra redukálódik. Nemcsak arra vagyunk hivatottak, hogy a személyes lelki tapasztalat gyümölcseit átültessük közösségeinkbe. Arra is hivatottak vagyunk, hogy mélységében megtapasztaljuk, hogyan válik a kölcsönös szeretetet kívánó új parancs gyakorlása az Istennel való találkozás helyévé és formájává (44).

Hogyan válhatunk szenvedélyes emberré, hogyan ébredhet bennünk szenvedély az evangéliumért, és hogyan szerethetjük közben egymást is, anélkül, hogy abból katasztrófa lenne? A szinodális egyház olyan lesz, hogy birtoklás nélküli szeretetre tanít majd minket: olyan szeretetre, amely nem menekül a másik ember elől, és nem is birtokolja; olyan szeretetre, amely nem bántalmazó, de nem is rideg (*Timothy Radcliffe*).

- Mit jelent pontosan a kegyelem elsőbbsége?
- Létezik-e hamis alázat és hamis szerénység?
- Milyen szerepe lehet a közösségnek az egyéni lelkeségben?
Létezik-e közösségi lelkeség?

6. PRÓFÉTAI HANG AZ URALKODÓ KULTURÁLIS MINTÁKKAL SZEMBEN

Ha alázattal gyakoroljuk, a szinodális stílus lehetővé teszi az Egyház számára, hogy próféta hang legyen a mai világban. Olyan korban élünk, amelyet egyre növekvő egyenlőtlenségek, a kormányzás hagyományos modelljei keltette csalódás, a demokrácia működéséből való kiábrándulás, az autokratikus és diktatórikus tendenciák növekedése, valamint a piaci modell túlsúlya jellemez, amely nem veszi figyelembe az emberek és a teremtés sérülékenységét és kiszolgáltatottságát. Kísértés lehet, hogy a konfliktusok erőszakos megoldását válasszuk a párbeszéd helyett. A szinodalitás hiteles gyakorlata lehetővé teszi a keresztények számára, hogy kritikus és próféta hangot képviseljenek az uralkodó kultúrával szemben. Így különleges módon hozzájárulhatunk ahhoz, hogy újabb válaszokat keressünk a mai társadalmak előtt álló számos kihívásra a közjó építése érdekében (47).

Bizonyos gazdasági és politikai érdekek képviselői kihasználhatják a közösségi médiát saját ideológiáik terjesztésére, valamint a polarizáció agresszív és manipulatív formáinak létrehozására. Erre nem vagyunk eléggé felkészülve, és erőforrásokat kellene fordítanunk arra, hogy a digitális környezet a misszió és az igehirdetés próféta terévé váljon. A helyi egyházaknak bátorítaniuk, támogatniuk és kísérniük kell azokat, akik a digitális környezetben missziót folytatnak. A digitális keresztény közösségeknek és csoportoknak, különösen a fiataloknak, szintén el kell gondolkodniuk azon, hogy miként teremtsék meg az összetartozás köteleit, elősegítve a találkozást és a párbeszédet. Képzést kell nyújtaniuk társaik körében, kialakítva az egyházi lét szinodális módját. Az internet, amely a kapcsolatok hálóját alkotja, új lehetőségeket kínál az egyház szinodális dimenziójának jobb megélésére (113).

Világunk kiszeregett az igazságból: álhírek, vad állítások terjednek az interneten, örült összeesküvés-elméletek keringenek. Pedig az emberiségben eltemetve ott van a kiolthatatlan ösztön az igazság iránt, és amikor az igazságot kimondják, jelen vannak a tekintély utolsó maradványai. Hogyan tudjuk közelebb vinni az embereket ahhoz, aki az igazság, ha nem vagyunk őszinték önmagunkkal? Hadd említsek csak két szempontot azzal kapcsolatban, hogy mennyire szükség van ma az igazság kimondásának próféta hagyományára! Mindenekelőtt őszintén kell beszélnünk a világ örömeiről és szenvedéseiről. Ezen a szinóduson olyan embereket fogunk meghallgatni, akik őszintén beszélnek arról, hogy milyen „az öröm és remény, a gyász és szorongás, mely a mai emberekben [...] él”. Az igazsághoz másrészt olyan fegyelmezett tudományosságra is szükségünk van, amellyel ellenállunk annak a kísértésnek, hogy Isten szavát és az egyház tanítását saját céljainkra használjuk fel (Timothy Radcliffe).

- Hol vannak még esélyei a párbeszéd kultúrájának?
- Kíváncos-e, hogy pusztán ellenkultúrát építsen fel az egyház?
- Kimondjuk-e az igazságot önmagunkkal és másokkal kapcsolatban?

7. NYITOTTSÁG AZ ÚJRA ÉS ISTEN AKARATÁNAK KÖZÖS KERESÉSE

Az Egyház figyel azokra, akik a beavatási folyamaton mennek keresztül, ügyel kételyeikre és kérdéseikre, s közben gazdagítóan hat rá, hogy élettörténete és kultúrája révén minden ember valami újat hoz magával (24).

A laikus hívőknek, férfiaknak és nőknek egyaránt, több lehetőséget kell kapniuk arra, hogy részt vegyenek az egyház életében, s az egyház szolgálat új formáival kísérletezzenek. Ily módon korunk pasztorális igényeire reagálhatnak az együttműködés és a pontosan meghatározott közös felelősségvállalás szellemében (77).

Az egyházi megkülönböztetés nem szervezeti technika, hanem olyan lelki cselekvésforma, amely az élő hitben gyökerezik. Belső szabadság, alázat, imádság, kölcsönös bizalom szükséges hozzá, az, hogy nyitottak legyünk az újdonságokra és átadjuk magunkat Isten akaratának. Nem csupán egyéni vagy csoportos szemléletmódunkat juttatjuk érvényre, és nem is csak az egymástól eltérő véleményeket tekintjük át (82).

A „Lélekben” való beszélgetés azt jelenti, hogy megéljük a hit fényében való megosztás élményét és Isten akaratának keresését egy olyan evangéliumi légkörben, amelyben a Szentlélek félreérthetetlen hangja hallható (45).

Mélyreható változás csak akkor fog bekövetkezni, ha a keresés, amellyel az Úr akaratát akarjuk megérteni, kettős spirálban összefonódik azzal, hogy megtanuljuk szeretni azokat az embereket, akikkel nehézségeink vannak (*Timothy Radcliffe*).

- Melyek korunk egyházi helyzetének újszerű vonásai?
- Felismerhető-e vajon Isten akarata?
- Milyen új útvonalak lehetnek ma az egyház cselekvésének?

8. A TRANSPARENTIA LEHETŐSÉGEI AZ EGYHÁZ ÉLETÉBEN

Különösen az átláthatóság fogalmának pontosabb megvilágítása igényelt tisztázást. A szinodális folyamat olyan szavakkal kapcsolta össze az átláthatóságot mint az igazság, a hűség, a világosság, a becsületesség, az integritás, a következetesség; a homályosság, a képmutatás és a kétértelműség elutasítása; és a hátsó szándékok hiánya. Azok evangéliumi áldása, akik „tisztá szívűek” (Mt 5,8) és a parancs, hogy „ártatlanok legyetek, mint a galambok” (Mt 10,16), ebben a tekintetben Pál apostol szavait visszhangozzák: „Elutasítjuk a gyalázatos alatomosságot, nem alkalmazunk cselt, és nem hamisítjuk meg az Isten szavát, hanem az Isten jelenlétében nyíltan hirdetjük az igazságot, s rábízzuk magunkat az emberek lelkiismeretére.” (2Kor 4,2) Amikor tehát átláthatóságról beszélünk, akkor a Szentírásban gyökerező alapvető hozzáállásra utalunk, nem pedig adminisztratív követelmények vagy eljárások sorozatára. Az átláthatóság, a maga helyes evangéliumi értelmében, nem veszélyezteti a magánélet és a titoktartás tiszteletben tartását, a személyek védelmét, méltóságukat és jogukat, még a polgári hatóságok észszerűtlen követeléseivel szemben sem (96).

A klerikalizmus azon a hallgatólagos feltételezésen alapul, hogy az Egyházban hatalommal rendelkezőket nem kell számon kérni tetteikért és döntéseikért, mintha elszigetelten vagy Isten népe többi részétől elkülönülten, azok felett állnának. Az átláthatóságra és az elszámoltathatóságra nem csak akkor kellene hivatkozni, amikor szexuális, pénzügyi és egyéb visszaélésekről van szó. Ezek a módszerek a lelkipásztorok életmódjára, a lelkipásztori munka tervezésére, az evangelizáció módszereire és arra is vonatkoznak, ahogyan az egyház tiszteletben tartja az emberi méltóságot, például az intézményein belüli munkakörülmények tekintetében (98).

Szükség van továbbá azoknak a készségeire, akik nagyobb szakértelemmel rendelkeznek az elszámoltathatóság és az értékelés terén. A civil társadalmon belüli legjobb gyakorlatokat fel kell ismerni és adaptálni kell az egyházi környezetben való alkalmazáshoz (101).

Az én meglátásom az, hogy számos, egymást kölcsönösen erősítő tekintély van. Nincs szükség versengésre – mintha a laikusoknak csak akkor lenne több tekintélyük, ha a püspököknek kevesebb, és az úgynevezett konzervatívoknak sem kellene versenyre kelniük a progresszívekkel. Megkísérthet bennünket, hogy, mint a tanítványok az evangéliumban, lehívjuk az égből a tüzet azokra, akikről úgy látjuk, hogy szemben állnak velünk (Lk 9,51–56). A Szentháromságban azonban nincs rivalizálás. Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nem verseng a hatalomért, ahogy a négy evangélium között sincs versengés. Tekintéllyel fogunk beszélni elveszett világunkhoz, ha ezen a szinóduson túllépünk a versengő beszéd- és létmódokon (Timothy Radcliffe).

- Mi fenyegeti az őszinteséget közösségeinkben?
- Hogyan kerülhető el, hogy az átláthatóság igénye számonkéréssé torzuljon?
- Hol tapasztalhatók a versengés jelei közösségeinkben?

9. A TALÁLKOZÁSI KULTÚRA ELŐMOZDÍTÁSA

Átéltük, hogy a találkozások őrzik meg az Egyház életerejét, s töltik el erővel struktúráit (49).

Az egész szinodális út során, mindenhol és minden összefüggésben felmerült az igény, hogy az Egyháznak nagyobb figyelmet kell fordítania a kapcsolatok ápolására: az Úrral, a férfiak és nők között, a családban, a helyi közösségben, a társadalmi csoportok és vallások között, magával a teremtett világgal is. A valóságosabb és tartalmasabb kapcsolatok iránti igény nemcsak annak hiteles vágyát tükrözi, hogy összetartó csoporthoz tartozzunk, hanem mély hitet is kifejezhet. A közösségen belüli kapcsolatok evangéliumi minősége döntő fontosságú a tanúságtétel szempontjából, amelyre Isten népe hivatott a történelemben. Akkor leszünk szinodális Egyház, ha nyitottak leszünk arra, hogy valóban megtérjünk kapcsolatainkban, átrendezzük magunkban a dolgok fontossági sorrendjét, s megtanuljunk az evangéliumból, hogy a kapcsolatok ápolása nemcsak hatékonyabb szervezeti struktúra kialakítását szolgáló stratégia vagy eszköz. Az Atya kapcsolatokon és kötelékeken keresztül nyilatkoztatta ki magát Jézusban és a Lélekben. Ha engedjük, hogy kapcsolatainkon törekenységük ellenére átsugározzon Krisztus kegyelme, az Atya szeretete és a Lélek közössége, akkor megvalljuk a Szentháromságba vetett hitünket (50).

A szinóduson az a kreatív feladatunk, hogy valószínűtlen barátságokat kössünk, különösen olyan emberekkel, akikkel nem értünk egyet. Ha úgy gondolják, hogy ostobaságokat beszélnek, jöjjenek, és barátkozzanak velem! Ez persze szörnyen hangozhat. Képzeld el, ahogy elszántan rá támadok Önökre azzal a zord elhatározással, hogy a barátjuk leszek! El akarnak majd menekülni! A barátság alapja ellenben az, hogy egyszerűen csak együtt vagyunk. Hogy élvezzük a másik jelenlétét (*Timothy Radcliffe*).

A barátság akkor virágzik, ha meg merjük osztani leg mélyebb meggyőződéseinket és kétségeinket, és együtt keressük az igazságot. Mi értelmese beszélgetni olyan emberekkel, akik már mindent tudnak, vagy teljesen egyetértenek? (*Timothy Radcliffe*).

- Mi lehet a jelentése a kapcsolati megtérésnek?
- Vannak-e „valószínűtlen barátságaink”?
- Kapcsolatban vagyunk-e olyanokkal, akikkel nem értünk egyet?

10. A NŐK EGYHÁZI JELENLÉTE

A megtérés szükségessége egyértelműen a férfiak és nők közötti kapcsolatokat érinti. A kapcsolatok dinamikája bele van írva a teremtett állapotunkba. A nemek közötti különbség képezi az emberi kapcsolatok alapját. „Megteremtette az embert, saját képmására, [...] férfiak és nőnek teremtette őket” (Ter 1,27). A férfiak és nők közötti egyenlőtlenység nem része Isten tervének. Az új teremtésben ez a különbség a keresztség méltóságának fényében újragondolásra kerül. Keresztény hivatásunk, hogy minden helyen és minden összefüggésben befogadjuk és tiszteletben tartjuk ezt a különbözőséget, amely Isten ajándéka és az élet forrása. Tanúságot teszünk az evangéliumról, amikor olyan kapcsolatokban igyekszünk élni, amelyek tiszteletben tartják a férfiak és nők közötti egyenlő méltóságot és kölcsönösséget. A szinódusi folyamat során számos, a Föld minden régiójából és kontinenséről származó nő – mind laikusok, mind szerzetesek – fejezte ki fájdalmát és szenvedését ezzel a kérdéssel kapcsolatban, és ez rávilágít, hogy milyen gyakran nem tudunk megfelelni ennek a látásmódnak (52).

A keresztség alapján a nők és a férfiak egyenlő méltósággal rendelkeznek Isten népének tagjaiként. A nők azonban továbbra is akadályokba ütköznek karizmáik, hivatásuk és szerepük teljesebb elismerése kapcsán az egyház életének különböző területein. Ez az Egyház közös küldetésének szolgálatát is hátrányosan érinti. A Szentírás számos nő kiemelkedő szerepéről tanúskodik az üdvösségtörténetben. A nők alkotják a templomba járók többségét, és gyakran ők az a hit első tanúi a családokban. Aktívan részt vesznek a kis keresztény közösségek és plébániák életében. Iskolákat, kórházakat és menhelyeket irányítanak. Vezető szerepet töltenek be a megbékélést, valamint az emberi méltóság és a társadalmi igazságosság előmozdítását célzó kezdeményezésekben. [...] Nincsenek olyan okok, amelyek megakadályoznák a nőket abban, hogy vezető szerepeket töltsenek be az Egyházban: azt, ami a Szentlélektől származik, nem lehet megállítani.

Istenünk ma olyan egyházat hoz létre, amely elsődlegesen már nem nyugati. Olyan egyházat, amely keleti katolikus, ázsiai, afrikai és latin-amerikai. Olyan egyházat, amelyben már a nők is felelősséget vállalnak, és megújítják teológiánkat és lelkeségünket. [...] De mi a helyzet a nők prófétai hangjával, akiket még mindig gyakran „vendégnek tekintenek a saját házukban?” (Timothy Radcliffe)

Az Ószövetségben nem voltak egyszerű barátságok férfiak és nők között. A mennyek országa ebbe úgy tört be, hogy Jézust barátai, férfiak és nők vették körül. Még ma is sokan kételkednek abban, hogy létezhet ártatlan barátság férfiak és nők között. A férfiak félnek, hogy megvádolják őket, a nők félnek a férfiak erőszakosságától, a fiatalok a bántalmazástól. Nekünk kellene megtestesítenünk Isten tágas barátságát, amely sohasem okoz fájdalmat (Timothy Radcliffe).

- Találkoztunk-e azzal, hogy egyes nők elégedetlenek egyházi helyzetükkel?
- Miként nyilvánulhat meg a nők prófétai hangja?
- Lehetséges-e egészséges barátság férfiak és nők között?

11. TEKINTÉLY ÉS SZOLGÁLAT

A feladatok és felelősségek szélesebb körű elosztása, valamint annak bátrabb megkülönböztetése, hogy mi tartozik valóban a felszentelt szolgálathoz, és mit lehet és kell átruházni másokra, lehetővé teszi, hogy minden szolgálatot lelkileg egészségesebb és lelkipásztori szempontból dinamikusabb módon gyakoroljanak. Ez a látószög minden bizonnyal hatással lesz a döntéshozatali folyamatokra, lehetővé téve, hogy azok egyértelműbben szinodális jelleget öltsenek. Segíteni fog továbbá a klerikalizmus leküzdésében is, amelyet a hatalom önérdékű kihasználásaként és az egyház tekintélyének eltorzításaként értelmezünk, pedig ezeknek Isten népe szolgálatában kellene állnia (74).

Az állandó szolgálatokat kiegészítik azok a szolgálatok, amelyeket a szertartásrend nem intézményesített, de az illetékes egyházi hatóság megbízása alapján állandó jelleggel gyakorolják. Néhány példa az ilyen szolgálatokra: egy kis egyházi közösség koordinálása, közösségi ima vezetése, karitatív tevékenységek szervezése stb. Ezek a szolgálatok a helyi közösség sajátosságaitól függően sokféleképpen nyilvánulhatnak meg. Ilyenek például a katekéták, akik Afrika számos régiójában mindig is a pap nélküli közösségekért voltak felelősek (76).

A hatályos jogszabályok több esetben kötelezik a vezető pozícióban lévőket arra, hogy döntéseik meghozatala előtt konzultációt folytassanak. A lelkipásztori hatalommal rendelkezők kötelesek meghallgatni a konzultációban résztvevőket, és nem járhatnak el úgy, mintha a konzultációra nem került volna sor. Ezért a hatósági jogkörrel rendelkezők nem térhetnek el a megállapodásra vezető konzultáció eredményétől, kényszerítő ok nélkül, amelyet megfelelően meg kell indokolni. Mint minden olyan közösségben, amely az igazságosság szerint él, a hatalom gyakorlása az Egyházban sem állhat az akarat önkényes ráerőltetésében (91).

Sok laikus meglepődve tapasztalta e szinódus előkészítése során, hogy most először meghallgatták őket. Kétkedtek saját tekintélyükben, és azt kérdezték: „valóban fel tudok ajánlani valamit?” De nemcsak a laikusoknak hiányzik a tekintélyük. Az egész egyházat tekintélyválság sújtja. Egy ázsiai érsek arról panaszkodott, hogy nincs tekintélye. Azt mondta: „A papok mind független bárók, akik nem vesznek tudomást rólam.” Sok pap is azt mondja, hogy elvesztette minden tekintélyét. A szexuális visszaélések válsága lejárattott minket. Egész világunk tekintélyválságban szenved. Minden intézmény elvesztette a tekintélyét. A politikusok, a jog, a sajtó egyaránt érzi, hogy elszállt a tekintélye. Úgy tűnik, hogy tekintélye mindig másnak van: diktátoroknak, akik sok helyen kerülnek hatalomra, vagy az új médiának, a celebeknek és influenszereknek. A világ azonban éhezik azokra a hangokra, amelyek életünk értelméről tekintéllyel beszélnek! Veszélyes hangok fenyegetnek azzal, hogy ki töltik a vákuumot (*Timothy Radcliffe*).

- Hol találkozunk környezetünkben „nem intézményesített” szolgálatokkal?
- Valós veszély-e a klerikalizmus – a papság és a laikusok részéről?
- Hol érzékelhetők a tekintélyválság jelei?

12. AZ EGYHÁZ MINT OTTHON

Az otthon képe a befogadás, a vendégszeretet és az elfogadás lehetőségét idézi fel. A teremtés maga a mi közös otthonunk, ahol mindenki az egyetlen emberi család tagja, és együtt él minden más teremtménnyel. A Lélek támogatásával arra szólít a feladatunk, hogy az Egyház befogadó otthonként, a találkozás és az üdvösség szent helyeként, a közösség iskolájaként legyen érzékelhető Isten minden fia és leánya számára (115).

Az Egyház Isten otthona és családja (28).

Szükségünk van olyan helyre, ahol egyszerre fogadnak el minket és állítanak kihívások elé. Otthon megerősítenek bennünket abban, amilyenek vagyunk, és arra ösztönöznek minket, hogy többek legyünk. Az otthon az a hely, ahol ismernek és szeretnek minket, ahol biztonságban vagyunk, de arra is hívnak, hogy belevágjunk a hit kalandjába (*Timothy Radcliffe*).

Mindenütt szörnyű lelki hajléktalanság uralkodik. Az akut individualizmus, a család szétesése, az egyre mélyülő egyenlőtlenségek azt jelentik, hogy cunamiként sújt minket a magány. Növekszik az öngyilkosságok száma, mert otthon nélkül, fizikai és lelki otthon nélkül nem lehet élni. Szeretni annyi, mint valakihez hazamenni (*Timothy Radcliffe*).

Nem szabad megfélemedkeznünk azokról sem, akik még nem érzik magukat otthon az egyházban: a nőkről, akik úgy érzik, hogy nem ismerik el őket az olyan öreg, fehér férfiak patriarchátusában, mint amilyen én is vagyok. Vagy azokról, akik úgy érzik, hogy az egyház túlságosan nyugati, túlságosan latin, túlságosan gyarmati. Olyan egyház felé kell haladnunk, amelyben ők már nem a periférián, hanem a középpontban vannak (*Timothy Radcliffe*).

- Milyen tápláló és milyen sorvasztó vetületei lehetnek egy otthonnak?
- Milyen formái fedezhetők fel korunkban a lelki hajléktalanságnak?
- Hol érezzük igazán otthon magunkat?

© Egyházi Fejlesztők Kft., Szeged – Felelős kiadó: Gulyás Péter
Készült a Crætive Grafikai Műhely gondozásában,
Pécsett 2026-ban – Felelős vezető: Zimonyi Géza

